

УДК 657:338.48

Шебеко А.О.

студентка гр. МТЕ-412м

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

наук. кер. – к.е.н., доцент Гресь-Євреїнова С.В.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Особливість обліку туристичної діяльності формується своєрідною винятковістю суб'єкта туристичної діяльності. Суб'єкти туристичної діяльності, організовуючи туристичну діяльність, переслідують основну мету туризму – підвищення його ефективності шляхом постійного збільшення доходів за відносного зменшення матеріальних, трудових і фінансових витрат на обслуговування. Досягається це шляхом правильної організації обліку діяльності туристичного підприємства. Організація обліку у турагентів певною мірою залежить від особливостей оформлення документів господарських операцій та здійснення розрахунків, можливості застосування спрощеної форми обліку у туристичних агентів, що не мають своєї власної матеріальної бази.

Особливості обліку туристичної діяльності можна розглядати, об'єднавши їх за трьома ознаками: пов'язані з показником визнання доходу; пов'язані з розміром підприємства; обумовлені особливостями оподаткування тощо.

Оцінка стану туризму на міжнародному рівні в різних країнах робитися на

основі Системи національних рахунків, рейтингу країн світу по рівню конкурентоспроможності подорожей і туризму, який формує Всесвітній економічний форум, а також рейтингу, що складається за даними міжнародного туризму, розробленого UNWTO, яка є найбільшою у світі міжурядовою організацією по туризму, що має статус спеціалізованої установи ООН.

Застосування статистичних стандартів ООН і UNWTO дозволяє проводити повніші і порівнянні статистичні дослідження, а також складати статистичні прогнози розвитку туризму як складової і важливої частини економіки будь-якого регіону. До статистичних завдань в туризмі відносяться: статистичний аналіз відвідувачів, аналіз ефективності функціонування засобів розміщення, туристичного споживання; організація ведення і аналізу туристичної статистики; отримання повної інформації про якісні і кількісні характеристики туристичного потоку в регіоні і його динаміці. Служби прикордонного і митного контролю ведуть облік показників в'їзного та виїзного туризму: кількості прибуттів і виїздів, за країнами, цілями поїздки, місяцями року та ін. Облік здійснюється на всіх контрольно-пропускних пунктах, в аеропортах, морських портах тощо. Метод обліку на кордоні застосовується в багатьох країнах, наприклад, у Великій Британії, Греції, Індії, Ірландії, Іспанії, Канаді, США, Франції, Алжирі. Готелі й інші засоби розміщення здійснюють поточну реєстрацію прибуттів, для цього кожен відвідувач заповнює облікову картку, вказуючи кількість осіб, що прибули, громадянство чи країну постійного місця проживання, дату заїзду і виїзду, тривалість перебування в певному засобі розміщення [1].

Первинна інформація обробляється і вноситься в спеціальні форми, які потім передаються в органи статистики. UNWTO пропонує стандартну форму поточної звітності та щомісячного зведення про прибуття і ночівлі туристів у готельних підприємствах. Однак він має суттєвий недолік – не може забезпечити повноту інформації про перебування туристів. Пов'язано це з тим, що далеко не всі засоби розміщення надають відповідну статистичну звітність. Не ведеться також облік екскурсантів, які здійснюють короткі поїздки, перебувають у місці призначення протягом дня і не ночують. Наприклад, туристи, які проживають у

готелях на території Німеччини, часто відвідують столицю Нідерландів – Амстердам чи столицю Бельгії – Брюссель. Цей метод має ще один серйозний недолік – він спричиняє подвійний облік відвідувачів, якщо вони змінюють готелі під час подорожі на території однієї і тієї ж країни.

У деяких країнах високої точності обліку туристських потоків вдається досягти поєднанням основних методів статистичного спостереження зі спеціально організованими дослідженнями. Наприклад, така система накопичення статистичної інформації застосовується у Великій Британії, Франції і Бельгії. У Великій Британії і Франції анкетні опитування туристів проводяться поряд з обліком на кордоні, у Бельгії – разом із реєстрацією в засобах розміщення.

Туристичні доходи і витрати, як і фізичні туристські потоки, враховуються різними способами. Наприклад, розмір валютних надходжень від міжнародного туризму може бути визначений на підставі банківської звітності та результатів вибіркового дослідження.

Для забезпечення сектора актуальною і своєчасною інформацією організацією розраховується показник міжнародного туризму, який оцінює розвиток туризму в короткостроковому періоді. Він складається з трьох складових: огляд даних по туризму з країн прибуття і вибуття; ретроспективна і перспективна оцінка туризму, яка складається групою експертів UNWTO; збір додаткових економічних даних для оцінки стану і розвитку туризму [1].

Отже, у кінці кожного року UNWTO проводиться аналіз туристичної сфери і на основі аналізу поточних тенденцій і думки експертів створюється прогноз на наступний період. У 2019 році, за даними UNWTO, число здійснених у всьому світі міжнародних туристичних поїздок досягло 1,5 млрд приросту в порівнянні з 2018 роком. 2020 рік став гіршим для туризму за всю історію спостережень, оскільки кількість міжнародних прибуттів туристів скоротилася на 74% відносно 2019 року. Така ситуація є наслідком пандемії коронавірус і пов'язаних з нею обмежень на поїздки. Проте UNWTO передбачає, що відновлення триватиме протягом 2023 року, навіть якщо сектор стикається з

економічними, медичними та геополітичними проблемами [2].

Література:

1. Лега О.В., Мокієнко Т.В., Прийдак Т.Б., Сіренко О.В., Яловега Л.В. Особливості обліку та оподаткування туристичної діяльності в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8789> (дата звернення: 31.09.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.4.84
2. UNWTO. World Tourism Barometer. 2022. URL : https://www.unwto.org/unwtoworld_tourism-barometer-data (дата звернення: 31.09.2023).